

Temperatuur

Er zijn verschillende methoden voor het meten van de temperatuur. De meest gebruikte zijn rectaal (in de anus) en oraal (onder de tong).

De temperatuur kan ook axillair (onder de oksel) of in het oor worden gemeten.

Omdat de metingen op de verschillende plaatsen andere waarden zullen opleveren is het van belang de wijze van temperaturen vast te leggen in het dossier, zodat steeds dezelfde methode wordt gebruikt.

De temperatuur varieert gedurende de dag en wordt beïnvloed door rust en activiteit.

Bij een stabiele temperatuur kunnen cellen, weefsels en organen goed functioneren.

Afwijkingen in de temperatuur geven meestal het begin van een infectie of ziekte aan.

Rectale temperatuurscontrole

Rectale temperatuurscontrole (in het rectum) wordt als het meest betrouwbaar beschouwd. De temperatuur bij volwassenen ligt normaal gesproken tussen de 36,5 en 37,5 C. Bij de rectale meting wordt het puntje van de thermometer via de anus in het rectum gebracht. Gebruik hierbij een beschermend plastic hoesje en wat vaseline.

Rectale temperatuurscontrole dient niet te worden gedaan bij cliënten met:

- recente operatie aan het rectum of prostaat;
- verwondingen aan het rectum of perineum.

Voorzichtigheid is geboden bij:

- diarree;
- aambeien.

Rectaal temperaturen kan dan pijnlijk zijn en letsel veroorzaken.

Orale temperatuurscontrole

Deze wijze van temperatuurmeting is minder nauwkeurig dan de rectale meting. De temperatuur in de mond is 0,3 C lager dan in het rectum. De tijdsduur van opname (met een analoge thermometer) is zeven minuten.

Warm of koud eten of drinken kort voor de temperatuurscontrole kan de meting beïnvloeden. Ook mag kort tevoren niet worden gerookt. Wacht in beide gevallen 30 minuten.

Orale temperatuurscontrole dient niet te worden gedaan bij:

- cliënten in coma;
- cliënten met epilepsie;
- desoriëntatie of verwardheid van de cliënt;
- jonge kinderen en zuigelingen;
- afwijkingen aan de neus en mond waardoor de cliënt door de mond moet ademen.

In deze situaties kan oraal temperaturen pijnlijk zijn, de ademhaling worden belemmerd en bestaat de kans op aspiratie (= cliënt zuigt bij ademhaling thermometer naar binnen).

Axillaire temperatuurscontrole

De axillaire temperatuurscontrole (onder de oksel) wordt als het minst betrouwbaar beschouwd.

De temperatuur bij volwassenen ligt een halve tot een hele graad lager dan de rectale temperatuur. Het wassen van de oksel kort voor de temperatuurscontrole kan de meting

beïnvloeden. De temperatuur van het water en de wrijving die wordt veroorzaakt bij het wassen

en drogen kunnen de lichaamstemperatuur beïnvloeden. Deze methode is niet geschikt voor zuigelingen of erg magere mensen.

Temperatuurscontrole via het oor

De in het oor opgenomen temperatuur geeft de interne temperatuur van het lichaam weer. De lichaamstemperatuur wordt geregeld door de hypothalamus. De hypothalamus heeft dezelfde bloedvoorziening als het trommelvlies. Hierdoor worden veranderingen in de interne lichaamstemperatuur eerder gemeten bij het trommelvlies dan op andere plaatsen, zoals in het rectum, de mond of onder de arm.

Bronnen

- Hamilton HK en Rose MB. Verpleegkundige handelingen en procedures. Maarssen: Elsevier Gezondheidszorg, 1998.
- Protocol Gebruik van de Genius thermometer. Omring, december 2001.
- Medisch Contact. Oorthermometer onbetrouwbaar, augustus 2002, nummer 35.
- Nursing, 23 juli 2008: Oorthermometer niet altijd betrouwbaar.
- ThiemeMeulenhoff. Persoonlijke basiszorg deel 2, niveau 4.